



# CALEA MĂNTUIIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.  
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

*Bine ești cuvântat, Cel ce ai mulțime de îndurări, miluiește-ne pe noi!*

## EDITORIAL

### Reflecții eliadiene asupra spiritualității poporului român (II)

Mircea Eliade a apreciat în mod deosebit dimensiunea cosmică primară a creștinismului popular românesc, un creștinism specific sud-estului european și care, în felul acesta, își păstrează o dimensiune uitată în creștinismul apusean.

Într-o scriere de tinerețe, Savantul român arăta că „cea dintâi datorie a omului e cea dintâi pildă a lui Dumnezeu: cosmizarea sa” (M. Eliade, *Soliloquii*, Editura Humanitas, București, 1991, p. 20). Prin cosmizare Eliade înțelegea armonizarea omului cu tot ceea ce este concret și unic în afara sa, ordonarea, ritmarea creației cu ființa umană care, în felul acesta, integrează într-o ierarhie, cosmizează toate experiențele haotice. Sintagma de „creștinism cosmic”, specific țaranului român, va fi folosită de M. Eliade pentru prima dată în anul 1931, într-o scrisoare pe care i-o trimite lui Vittorio Macchioro, în care arăta că românii sunt «înclinați firească către un „creștinism cosmic”...» (M. Eliade, *Europa, Asia, America... Corespondență I-P*, vol. II, Editura Humanitas, București, 2004, p. 175). Așa explică el de ce țaranul are „personalitate” și „stil”, adică o viață sufletească armonioasă, nu haotică, inertă, are o existență cosmizată. Țaranul are o concepție organică despre lume, viață și suflet. Ceea ce crede el despre Dumnezeu și om, dar și despre natură se integrează într-un tot organic, armonios. De aici rezultă stilul țaranului, atitudinea sa demnă în fața încercărilor pe care i le pune înainte viața și până la urmă pacea și liniștea în fața morții, împăcarea cu destinul (*Balada Miorița*). „Stilul țaranului și al vieții țărănești – spunea Eliade – aici se verifică: prin constatarea că tot ce crede el despre lume, viață și om se îmbină organic. Țaranul are o anumită concepție cosmogonică și teologică – dar această concepție corespunde intuiției sale artistice, experienței sale pasionale, concepției sale etice, sociale și economice” (M. Eliade, *Taina Indiei – texte inedite*, Ediție îngrijită de Mircea Handoca, Editura Icar, București, 1991,

p. 111). Însă țaranul nu posedă doar în mod rațional o anumită concepție despre integrarea în ritmurile naturii; el trăiește practic, solidar cu aceste ritmuri. Nu la fel se întâmplă cu oamenii de la oraș, lipsiți de stil, adică de organicitatea culturii lor, ei aflându-se pe paliere diferite în privința nivelului experiențelor sufletești. La ei experiențele de viață nu sunt integrate într-un tot unitar.

Până în epoca Renașterii omul trăia relația cu cosmosul pe care-l asuma. Diferențele «modalități existențiale erau, atunci, trăite pe un nivel cosmic; pentru un modern, asemenea experiențe pot părea „alienate”, „obiectivizate”, dar pentru omul societăților tradiționale exista o perfectă porozitate între toate nivelurile cosmice; experiența unei nopți înstelate, bunăoară, echivala cu o foarte intimă experiență personală a unui contemporan» (M. Eliade, *Jurnal. Volumul I (1941-1969)*, Ediție îngrijită de Mircea Handoca, Editura Humanitas, București, 1993, p. 79).

Încă din perioada cursurilor de la Universitatea din București (1934-1936), M. Eliade se va referi deseori la creștinismul cosmic al poporului român, la acele simbolisme religioase care aveau ca sursă de inspirație geniul popular și care reprezintă o replică a unei realități care trebuie să se manifeste și la nivel personal.

Această problematică este tratată pe larg de către savant în lucrarea *Aspecte ale mitului*, unde-i alocă chiar un subcapitol aparte. Aici se vorbește despre provocările la care a trebuit să răspundă creștinismul primar, mai ales atunci când s-a întâlnit cu religiile populare vii. Urmarea acestei întâlniri a fost aceea că unele dintre divinitățile și miturile păgâne care nu se lăsau eliminate au trebuit încreștinate. Astfel s-a ajuns la faptul că: „o parte din religia populară a Europei precreștine a supraviețuit, camuflată sau transformată, în sărbătorile calendarului și în cultul sfinților” (M. Eliade,

Continuare în pagina 2

Pr. Caius CUȚARU

## PREDICA

### Bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului

#### Duminica Intrării Domnului în Ierusalim

„Înainte de Paști cu șase zile, Iisus a venit în Betania, unde era Lazăr, pe care îl înviase din morți. Și l-au făcut acolo cină și Marta slujea. Iar Lazăr era unul dintre cei ce ședea cu El la masă. Deci Maria, luând o litră cu mir de nard curat, de mare preț, a uns picioarele lui Iisus și le-a șters cu părul capului ei, iar casa s-a umplut de mireasma mirului. Dar Iuda Iscarioteanul, unul dintre ucenicii Lui, care avea să-L vândă, a zis: Pentru ce nu s-a vândut mirul acesta cu trei sute de dinari și să-i fi dat săracilor? Însă el a zis aceasta nu pentru că îi era grijă de săraci, ci pentru că era fur și, având punga, lua din ce se punea în ea. A zis, deci, Iisus: Las-o, că pentru ziua îngropării Mele l-a păstrat. Că pe săraci totdeauna îi aveți cu voi, dar pe Mine nu Mă aveți totdeauna. Deci mulțime mare de iudei au aflat că este acolo și au venit nu numai pentru Iisus, ci să vadă și pe Lazăr, pe care-l înviase din morți. Și s-au sfătuit arhierii ca și pe Lazăr să-l omoare, căci, din pricina lui, mulți dintre iudei mergeau și credeau în Iisus. A doua zi, mulțimea cea mare, care se adunase la sărbătoare, auzind că Iisus vine în Ierusalim, a luat ramuri de finic și a ieșit întru întâmpinarea Lui și striga: Osana! Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului, Împăratul lui Israel! Și Iisus, găsimd un asin tânăr, a șezut pe el, precum este scris: «Nu te teme, fiica Sionului! Iată, Împăratul tău vine șezând pe mânăzul asinei». Acestea nu le-au înțeles ucenicii Lui la început, dar, când S-a preaslăvit Iisus, atunci și-au adus aminte că acestea erau scrise despre El și că acestea l-au făcut Lui. Așadar, dădea mărturie mulțimea care era cu El când l-a strigat pe Lazăr din mormânt și l-a înviat din morți. De aceea L-a și întâmpinat mulțimea, pentru că auzise că El a făcut minunea aceasta.” (Ioan 12, 1-18)



Duminica Florilor, cunoscută în veacurile trecute și sub denumirea de a „Florilor” sau a „Stâlpărilor”, este cea de a șasea Duminică din Postul Sfințelor Paști, și ne amintește de Intrarea triumfală a Domnului în Ierusalim. Este o Duminică deosebită, o Duminică a bucuriei, dar și o Duminică în care de obicei ni se atrage atenția asupra contrastului dintre ceea ce s-a întâmplat într-o zi ca aceasta și ceea ce se va întâmpla în săptămâna care va urma.

Intrând Iisus în Ierusalim era aclamat de toți cei care erau de față prin strigăte menite a da glas bucuriei lor „Osana, Fiul lui David, bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului”, având stâlpări de finic, întinzând în calea Lui hainele lor. I-au făcut o primire cum nu-i mai făcuseră niciodată până atunci. Dar, în săptămâna următoare, îndeosebi în ziua de Vineri, aceeași oameni care strigau astăzi *Osana* aveau să strige „Răstignește-L, răstignește-L”.

Iată-ne deci în fața uneia din cele mai ciudate săptămâni din istoria omenirii și nu cred că putem spune că înțelegem totul cu ușurință. Știm doar că așa trebuia să se întâmple, dar să încercăm să urmărim mai îndeaproape și cu multă atenție evenimentele.

În ajunul intrării în Ierusalim, deci în ziua de sâmbătă, Mântuitorul împreună cu ucenicii revin în satul Betania, unde au fost primiți cu entuziasm de locuitorii ce le pregătiseră o cină a recunoștinței în casa unui oarecare Simon Leprosul. Erau la masă atât Lazăr - cel înviat, cât și surorile sale. Marta slujea la masă, iar Maria luând un „*vas cu mir de mare preț*” la turnat pe capul și picioarele lui Iisus fapt care a provocat reacția și murmurul unora și mai cu seamă a lui Iuda Iscarioteanul. Dar Mântuitorul le răspundea, prevestind din nou moartea care avea să urmeze: „*Pentru ziua îngropării Mele l-a păstrat*”, știind că doar peste câteva zile Maria se va număra printre mironosițele care se vor îndrepta spre mormântul său, ca să-I ungă trupul cu miresme.

În ziua următoare, Duminică avea loc Intrarea solemnă a lui Iisus în Ierusalim. Ne este bine cunoscut, astăzi, faptul că în antichitate erau primiți cu o solemnitate deosebită doar împărații, regii sau comandanții de oști, de regulă când se întorceau biruitori din războaie dar și în alte împrejurări. Locuitorii orașului, îmbrăcați în haine de sărbătoare, purtând cununi sau buchete

Continuare în pagina 2

Pr. dr. Gabriel BASA

## Din sumar

▶ PS Părinte Emilian Crișanul a susținut o conferință în cadrul Serilor duhovnicești de la Catedrala Veche Arad  
pagina 3, Sorin Gheorghe Săplăcan

▶ Știri  
pagina 4

## Reflecții eliadiene asupra spiritualității poporului român (II)

Urmare din pagina 1

*Aspecte ale mitului*, Editura Univers, București, 1978, p. 160). Deși Biserica Romano-Catolică și cea Ortodoxă au fost acuzate că au încreștinat multe elemente păgâne, aceste critici nu erau întotdeauna justificate, deoarece elementele păgâne nu puteau fi eliminate definitiv și nu puteau supraviețui alături de cele creștine decât încreștinate. Pe de altă parte, țărani, prin însuși modul lor de raportare la cosmos, nu erau atrași de un creștinism „istoric” și moral. Simbolismul cosmic prezent în religiile anterioare creștinismului nu va fi refuzat de creștinism, deoarece simbolismul iudeo-creștin nu contrazice simbolismul universal.

Pentru țărănul român, creștinismul era o liturghie cosmică, iar taina lui Hristos angaja întregul cosmos. Solidaritatea mistică cu ritmurile cosmice, explicabilă prin

specificul muncii a fost puternic atacată de profeții Vechiului Testament și abia tolerată de Biserica Romano-Catolică. În Teologia ortodoxă există însă o puternică valorizare a dimensiunii cosmice a mântuirii. Această solidaritate constituie centrul vieții religioase la populațiile rurale, mai ales din Europa de Est. Chiar dacă unii îi reproșează istoricului religiilor preferința pentru religiile naturiste și rezerva față de religiile „istorice”, morale, în acest caz observația nu este valabilă, deoarece preferința pentru creștinismul cosmic al românilor are o altă conotație, nu cea de simpatie pentru cultele naturiste, pentru sacrul naturii.

Pentru țărani din această zonă, cosmicizarea credinței nu este echivalentă cu o păgânizare a ei și nici cu realizarea unui sincretism păgân-creștin, ci înseamnă o încreștinare a re-

ligiei strămoșilor, păstrându-se pe mai departe specificul creștin. M. Eliade aduce mai multe argumente în acest sens: «fără a înceta să fie Pantocratorul, Cristos coboară pe pământ și-i vizitează pe țărani, așa cum proceda în mitul populațiilor arhaice Ființa Supremă înainte de a se transforma într-un *deus otiosus*; acest Cristos nu este „istoric”, de vreme ce conștiința populară nu poartă interes cronologiei, nici exactității evenimentelor și autenticității personajelor istorice» (M. Eliade, *Aspecte ale mitului*, p. 162). Cu toate acestea, Hristosul omului simplu nu este o divinitate împrumutată din panteonul păgân și nici nu există o contradicție între Hristosul Evangheliilor, Cel al Bisericii pe de o parte și Hristosul tradițiilor populare, pe de alta. Mântuirea reprezintă și în creația populară punctul central al învățaturii de credință.

„Dumnezeu este Domnul, și S-a arătat nouă; tocmiți prăznuire și bucurându-ne, veniți să mărim pe Hristos cu ramuri și cu stâlpi și cu cântări, strigând: bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului, Mântuitorul nostru. (Utrenie, Canonul Floriilor, Cântarea a IX-a)

Mulțimea poporului, Doamne, așternea pe cale hainele sale, și alții tăiau ramuri din copaci și le purtau; iar cei ce mergeau înainte și cei ce urmau, strigau zicând: Osana, Fiului lui David! Bine ești cuvântat, Cel ce ai venit, și iarăși vii întru numele Domnului. (Utrenie, Laude, Stihira I)



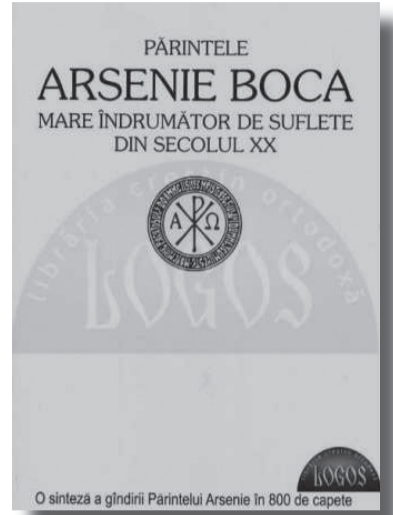
## Sfânta Liturghie ascunde, în chip smerit, cea mai mare taină a lumii

Dumnezeu coboară între oameni și suie oamenii la Sine, pe scara Sfintei Liturghii. Precum Taina pocăinței sau mărturisirea este judecata milostivă a lui Dumnezeu, ascunsă sub chip smerit, iar iubitorii de smerenie dau de darul acesta, asemenea și Sfânta Jertfă a Mântuitorului, din Sfânta Liturghie, ascunde, iarăși sub chip smerit, o taină a ocârmuirii lumii.

Cei vechi știau pricina pentru care nu se arată antihrist în zilele lor, căci Sfântul Pavel vorbește despre taina aceasta în chip ascuns, dar n-o numește (II Tesaloniceni 2, 6). E Sfânta Liturghie, sau Jertfă cea de-a pururi, despre care a grăit Domnul prin Daniil (Daniil 12, 10) și apoi Însuși ne-a învățat. Ea este aceea care oprește să nu se arate antihrist, sau omul nelegiurii (II Tesaloniceni 2, 3), decât în vremea îngăduită lui de Dumnezeu. Căci pentru mulțimea fărădelegilor, demult ar fi trebuit Dumnezeu-Tatăl să sfârșească lumea, însă Dumnezeu-Fiul, Cel ce este iubirea de oameni și de toată firea, mereu Se aduce pe Sine Jertfă Sfântă înaintea lui Dumnezeu-Tatăl, mijlocind milostivirea de la El.

Sângele Mielului din Sfânta Împărtășanie mai ține sufletul în oase și lumea în picioare. Precum Taina Pocăinței e un dar al Cerului, sub chip smerit, pentru mântuirea fiecărui suflet în parte, așa Sfânta Liturghie, marea taină, ascunsă iarăși sub chip smerit, mântuiește lumea, sau o ferește de urgiile antihristului. Iată de ce, toată lumea ar trebui să vină la Sfânta Liturghie, că pentru dănuirea lumii e darul acesta pe pământ.

(Părintele Arsenie Boca – mare îndrumător de suflete din secolul XX, Editura Teognost, Cluj-Napoca, 2002, p. 153)



## Bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului

Urmare din pagina 1

de flori și ramuri înverzite le ieșeau în întâmpinare în afara zidurilor, cu aclamații și strigăte de bucurie și apoi intrau în cetate, împreună cu cel așteptat într-o impresionantă procesiune.

Intrarea triumfală a lui Iisus în Ierusalim s-a desfășurat cu un ritual puțin diferit, ea fiindu-ne descrisă de toți cei patru evangheliști. Din relatările lor aflăm că ucenicii au plecat din Betania în satul Betfaghe, în apropiere de Muntele Măslinilor din Ierusalim, de unde a trimis doi ucenici într-un sat să-i aducă o asină cu mânzul ei. Îndeplinindu-i porunca, după ce și-au pus veșmintele pe mânzul asinei, Iisus s-a așezat pe ele și astfel și-a făcut intrarea în Ierusalim. Toate erau menite ca să se împlinescă cele scrise de Proorocul Zaharia: „Spune-ți ficei Sionului: Iată, Împăratul tău vine la tine blând și șezând pe asină și pe mânz, fiul celei de sub jug” (Zaharia 9, 9).

Ca și marii comandanți de oști sau cârmuitori de popoare, Iisus era întâmpinat de o mare mulțime de oameni, care își așterneau hainele în cale ori ținând în mână ramuri de finic și strigând: „Osana! Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului! Binecuvântată este împărăția care vine, a părintelui nostru David! Osana întru Cel de sus!” (Marcu 11, 9-10). Cuvintele sunt luate din Psalmul 117, 26 iar termenul „Osana”, are sensul de „Mântuiește”. „A fost una din

rarele manifestări de recunoștință din partea celor care s-au bucurat de binefacerea Domnului izvorâte din iubirea sa față de oameni”, după cum menționa unul dintre cei mai cunoscuți predicatori contemporani.

Iisus intra în Ierusalim, cetatea lui David, ca un împărat al păcii, iar mulțimile care L-au întâmpinat, printre care și unii din cei vindecați de el însuși, Îl aclamau ca Mesia - Fiul lui David și Împăratul lui Israel. Era însă și pentru prima oară când Iisus accepta să fie aclamat ca Mesia, Fiul lui David. Și cu toate acestea El nu intra ca un cârmuitor politic oarecare, ci blând și așezat pe un mânz de asină având și o umbră de tristețe, în suflet, prilejuită de apropiatele Sale patimi, pe care le prevestise Apostolilor.

Sfântul evanghelist Matei vine și cu o precizare în plus, scriind: „Și intrând El în Ierusalim, toată cetatea s-a cutremurat zicând: Cine este acesta? iar mulțimile ziceau: Acesta este Iisus, proorocul din Nazaretul Galileii” (Matei 10-11), o nouă dovadă că tot mai mulți vedeau în El pe Mesia, pe Fiul lui Dumnezeu. Singuri, fariseii și cărturarii, dușmanii neîmpăcați ai lui Iisus, n-au voit să fie părtași la această sărbătoare, la acest triumf al Său. Mai mult Sfântul evanghelist Luca relatează că unii dintre ei i-au spus: „Învățătorule ceartă-ți ucenicii” la care El le-a răspuns: „dacă aceștia vor tăcea pietrele vor striga”

(Luca 19, 39-40).

Drept măritorii creștini,

Sărbătoarea de astăzi este considerată așadar ca un preluu al Patimilor, dar și ca o poartă spre Înviere. După Intrarea în Ierusalim și până la Înviere se vor petrece fapte deosebite, care culminează cu moartea și mai cu seamă Învierea Domnului, punctul central al operei sale mântuitoare. Biserica rememorează toate aceste fapte prin slujbe speciale, mai ales în seara zilelor de joi și vineri, zile care ne aduc aminte de vinderea, arestarea, judecarea și condamnarea la moarte a lui Iisus, apoi executarea sentinței prin răstignire.

Ca buni fii ai Bisericii, ca unii care ne dorim să devenim dintre aceea care îndeplinesc învățăturile sale mântuitoare, se cuvine să ne întrebăm în această zi, cum trebuie să-L primim și noi pe Hristos Domnul în sufletele noastre, cum putem să întâmpinăm Învierea Lui?

În primul rând prin participarea la Liturghia din această zi, cu suflete curate și cu ramuri de salcie în mâini, semn al recunoștinței noastre pentru tot ceea ce a făcut El pentru noi, așa cum se cuvine să participăm la fiecare Sfântă Liturghie, care este o întâlnire directă cu Dumnezeu Însuși, prin primirea Trupului și a Sângelui Său.

În al doilea rând, pentru că intrăm în săptămâna care ne aduce aminte de Patimile și moartea Sa, trebuie ca această

săptămână să o petrecem în post – adică abținerea de la tot ceea ce este rău sau poate să producă răul; în reculegere și cât mai multă rugăciune – pentru luminarea minții și a sufletului; în mărturisirea păcatelor, urmate de primirea Trupului și Sângelui Său în Sfânta Împărtășanie din ziua Învierii.

Prin urmare se cuvine Să-L întâmpinăm, cu această frumoasă și azi atât de rară virtute, așternându-I în cale florile recunoștinței noastre, față de El dar și față de semenii noștri, dacă le suntem îndatorați cu ceva. Astfel avem șansa de a deveni vrednici să luăm parte la drumul și evenimentele de pe Golgota și apoi la slăvita Înviere.

Să ne aducem aminte mereu de cuvintele rostite de Mântuitorul, la puțin timp după Intrarea triumfală în Ierusalim „Cât aveți Lumină, credeți în Lumină, ca să fiți Fii ai Luminii” (Ioan 12, 36). Și aceasta cu atât mai mult cu cât strămoșii noștri s-au comportat într-adevăr ca fii ai Luminii, cinstind mereu sfânta sărbătoare a Floriilor, zugrăvind-o peste tot în Bisericile noastre și atribuind numele vechi al sărbătorii, a Florilor, celor dragi ai lor sub forme diferite de Florin, Florica, Florina sau Floarea. Și astfel nădăjduind, să ajungem și noi să ne bucurăm și să ne apropiem de îndrăzneală, pentru a ne îmbogății de împărăția Sa cea dumnezeiască și nepieritoare, acum și în vecii vecilor. Amin.



## Sfântul și Marele Mucenic Gheorghe (23 aprilie)

respectuoși și se considera egal chiar cu robii, fapt neobișnuit în protipendada romană, cel mai cinstit ostaș și om de încredere al familiei imperiale. În timpul liber, studia, citea, pleca în locuri retrase, deseori simțea emoția sfântă mergând pe cărările unde călcase pașii Domnului Iisus, it în cele din urmă se vădi pe față că este creștin. În loc să-și tăgăduiască convingerile sale, el arată desertăciunea și neputința idolilor și muștră pe cei ce se închinau lor. Dioclețian încearcă să-l înduplece pe tânărul slujitor al imperiului să renunțe la deprinderea de a se închina Crucii. Dar, nici fâgăduințele, nici îngrozirile nu avură vreo putere asupra lui. Atunci începură patimile, fu o luptă crâncenă între mărturisitorul Evangheliei și fiorosul Cezar mai grea ca cea dintre David și filisteanul Goliat și de mai lungă durată.

Una din paginile cele mai triste din istoria Bisericii creștine este vremea persecuțiilor. Împărații romani doreau distrugerea cultului creștin, arderea tuturor cărților de slujbă, dărâmarea locașurilor creștinești, uciderea celor ce cred în Hristos. Din timpul împăratului Nero (54-68), numit și cel nebul, care a suferit viața Sfinților Apostoli Petru și Pavel, până la Dioclețian (305), care s-a numit el însuși zeu, s-a dezlănțuit cea mai puternică furtună împotriva Corabiei creștine. Împărații aveau impresia că și creștinismul este ca oricare religie, acceptată sau nu de mintea omenească, propusă sau respinsă de societatea conducătoare a împărăției romane. Creștinismul, prin învățătura sa era recunoscut ca salvarea sufletelor, încât chiar unul dintre fariseii timpului Gamaliil, a spus: „nu mai persecutați pe acești oameni, ci lăsați-i în pace! Dacă învățătura sau lucrarea lor este de la oameni se va nimici, dar dacă este de la Dumnezeu, vă osândiți în zadar” (Fapte 5, 37-39), pentru că Evanghelia nu are origine omenească (Galateni 1, 8), ci Dumnezeu s-a descoperit omului pe măsura puterii lui de înțelegere, fapt pe care nu-l puteau pricepe persecutorii romani, și de aceea voiau lichidarea nu numai a creștinilor ci și a izvoarelor învățăturii lor. Înainte de a se înălța la Cer Iisus i-a trimis pe ucenicii Săi la propovăduire și le-a zis: „Iată că vă trimit ca pe niște oi în mijlocul lupilor... căci vă vor da pe mâna sinedriilor și în sinagogile lor vă vor bate cu biciul. La dregători și la regi

veți fi duși pentru Mine, spre mărturie lor și păgânilor” (Matei 10,16-17). Și le-a mai zis: „Vine ceasul când tot cel ce vă va ucide să creadă că aduce închinare lui Dumnezeu” (Ioan 16, 2).

Nu după multă vreme, aceea profetie s-a împlinit când apostolii au fost prinși, legați, aruncați în temniță și omorâți de vrăjmașii crucii. Ura împotriva lui Hristos și a ucenicilor Lui a continuat și în vremurile următoare atingând formele cele mai groaznice pe vremea împăraților romani. Acestor furii a căzut victimă Gheorghe unul dintre cei mai cinstiți sfinți, martiri și purtătorul de biruință al Mântuitorului.

Încă pe când era prinț al Capadociei s-a dus în orașul Selene al Libiei, unde idolatria era în floare și un balaur cerea chiar și jertfe de copii sortiți spre aceasta. Aici a scăpat pe prințesa Aia sortită și ea de jertfă pe seama balaurului ucigându-l pe acesta cu sulita, în urma cărui fapt s-a răspândit credința creștină în întreg ținutul. Balaurul închipuie puterile contrare bisericii iar prințesa scăpată simbolizează Biserica creștină. După această faptă Sfântul Gheorghe a primit atributul de cavalerul creștinătății, este tipul cavalerismului de mai târziu și este patronul societății religioase ale tinerilor. Icoanele ni-l prezintă călare pe un cal alb și omorând balaurul, adesea mai are și un steag în mână ca simbol de învingere a Bisericii asupra păgânătății. Ni-l mai prezintă ca pe un tânăr viguros, cu sabia în mână, ridicată asupra balaurului răpus de sulită sub picioarele calului ca simbol al triumfului binelui asupra răului, al creștinismului tânăr asupra păgânismului învechit. Sfântul Gheorghe este considerat ca fiind patronul cavaleriei medievale, al cruciaților.

Persecutorii își făceau socoteala că prin dureri corporale vor putea smulge creștinului o lepadare. Sfântul fusese legat de o roată ținută cu fiare și aruncat într-o râpă, apoi a fost aruncat într-o groapă cu var unde a stat trei zile. I s-au pus în picioare încălțăminte de fier ca să alege de ele, iar în încălțăminte cuie. I-au lovit spatelul cu vine de bou și i-au înfipt în trup sulita ascuțită. Toate încercările acestea nu și-au atins scopul. Prin puterea lui Dumnezeu, Sfântul a ieșit din toate cu trupul nevătămat și cu sufletul neschimbat, răbdând toate încercările cu bărbăție. Cu cât

era mai tare silit să-L tăgăduiască pe Hristos, cu atât gura sa mărturisea dumnezeirea Mântuitorului, ba chiar curajul mucenicului ajunsese până acolo încât intră în capștile păgânilor și răstoarnă chipurile idolilor. Acest lucru aprinse în așa măsură mânia prigonitorilor, încât ei cerură împăratului să se aplice cutezătorului ostaș creștin pedeapsa supremă. Tiranul Dioclețian dăduse sentința de moarte și Sfântului Gheorghe i s-a tăiat capul, ca și odinioară marelui Pavel. Murit-a neînfricatul luptător: „Sângele i-a fost turnat ca o jertfă de băutură peste jertfa și slujba credinței sale” (Filipeni 2, 16). La felurile cazne au fost supuși creștinii: pierderea posturilor și averilor, muncile forțate, întemnițarea, bătăile, tăierea capului, răstignirea, arderea pe rug, aruncarea înaintea fiarelor din circuri, înecul, arderea în cazanele cu plumb topit. Iată câteva din chinurile inventate de înverșunatăi dușmani ai lui Hristos împotriva ucenicilor Lui. În toate aceste pătimiri mucenicii s-au arătat răbdători și tari ca diamantul, întăriți de credința lor ca o stâncă, încălziiți de focul iubirii de Dumnezeu, ei au suferit cu un eroism sublim, cu o seninătate nemaîntâlnită.

După Sfinții Apostoli, mucenicii sunt ostașii lui Hristos, martorii Lui, care prin suferințele și sângele lor au contribuit cel mai mult la slava bisericii Mântuitorului, deoarece priveștiștea morții acelor oameni a emoționat și transformat o lume întregă, convertind mulți păgâni la picioarele crucii din priveștiștea sfârșitului vieții mucenicilor așa cum prea frumos zice părintele bisericesc Tertulian: „Sângele creștinilor s-a făcut sămânță pentru noi creștinii”.

Sfântului Gheorghe este prețuit și pentru motivul că el este modelul nostru, călăuză noastră pentru viața în Hristos, noi trebuie să-l imităm. Datoria aceasta de a-L imita, ne-o arată Sfântul Apostol Pavel când zice: „Aduceți-vă aminte de mai marii voștri... priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și le urmați credința” (Evrei 13, 7). În zilele noastre nu există tirani care să ne silească a ne lepăda de Hristos. Tiranul cel mare, diavolul, la tot pasul urmărește să nu facem voia lui Dumnezeu.

Ioan Claudiu MOCA

Sfântul și Marele Mucenic Gheorghe s-a născut în a doua jumătate a secolului al III-lea, în orașul Capadocia (Asia Mică). Părinții săi erau oameni bogați și totodată cu demnitate împărătești. Îi oferă o creștere aleasă copilului, iar pentru faptul că era înclinat spre atletism îl determină să îmbrățișeze cariera militară. Datorită destoiniciei sale, Gheorghe urcă repede treptele conducerii în armată, deținând postul de răspundere militară și administrativă de comis sau mare dregător imperial, ajungând general și om de încredere al împăratului Dioclețian. La vârsta de 30 de ani cu o forță spirituală rar întâlnită și cu o moralitate neobișnuită pentru timpurile acelea era cinstit de împărat și considerat unul din cei mai mari strategii ai armatei romane. Obținuse toate onorurile militare ale acelor timpuri. Purtarea lui față de superiori era impunătoare, bunătatea lui față de subalterni era recunoscută, toți se mirau cum un tânăr la vârsta și la poziția lui specială să fie cu atâta prestanță și demnitate, să nu bea, să-și păstreze castitatea, să-și iubească și să-și respecte părinții, să nu participe la orgiile de tot felul ale matroanelor și destrăbălătelor de tot felul din casele de toleranță ale romanilor, nu înțelegea viața fără scop și virtute. Pe sclavi i-a eliberat de pe pământul părinților săi, se socotea frate cu cei cinstiți,

## PS Părinte Emilian Crișanul a susținut o conferință în cadrul Serilor duhovnicești de la Catedrala Veche Arad

În seara zilei de 17 aprilie 2019 Preasfințitul Părinte Dr. Emilian Crișanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Aradului, a conferențiat în sala de festivități a Parohiei Arad-Centru, Catedrala Veche, în cadrul ciclului „Serile duhovnicești de la Catedrala Veche”. Tema aleasă s-a intitulat „Omul între lumină și întuneric”, subiectul fiind de o deosebită importanță și actualitate, încadrându-se în perioada Postului Mare pe care o parcurgem.

Preasfinția sa a mărturisit la început că a răspuns cu bucurie invitației la seara duhovnicească pentru a împărtăși un cuvânt de folos care își are izvorul în cuvintele lui Hristos. Fiind creați de Dumnezeu și purtând chipul Lui iubim lumina, ceea ce este un lucru firesc.

Preasfințitul Emilian și-a structurat cuvântul despre lumină și întuneric pornind din Vechiul Testament de la Cartea Facerii, continuând cu Noul Testament, Sfânta Tradiție cu referire la scrierile Sfinților Părinți și textele liturgice, iar la final a fost abordată situația omului contemporan, care făcând parte din Biserică caută să găsească și să trăiască în lumină. Pornind de la simțul vederii pus în valoare ca dar deosebit pe care de multe ori nu-l conștientizăm, Preasfințitul a vorbit despre ochii duhovnicești ca luminători ai sufletului, cei de față fiind îndemnați, după cuvintele Mântuitorului, să nu judece după aparențe, dând exemple din viața și activitatea Acestuia.

Referatul biblic despre facerea Lumii ne vorbește despre crearea luminii și separarea ei de întuneric, Preasfinția sa vorbind despre lumina spirituală, despre harul lui Dumnezeu folosind comentariile Sfântului Vasile cel Mare. După căderea omului în păcat dreptii și proorocii Vechiului Testament au fost ca niște faruri călăuzitoare, luminând poporul



ales, Israel și ținând conștiința trează cu ajutorul lui Dumnezeu. Conform Eccliazistului „Înțeleptul are ochii în cap iar nebunul merge întru întuneric”.

Din Noul Testament Preasfințitul a accentuat Evanghelia după Ioan pornind de la capitolul întâi, unde Hristos este arătat ca Lumină a lumii, viața Sa fiind lumina noastră, Lumină pe care întunericul nu o poate cuprinde. Acesta este punctul central, dar și de pornire și de final pentru că Hristos este Calea, Adevărul și Viața, Lumina vieții noastre, Viața vieții noastre este Izvorul vieții noastre. El prin toată lucrarea de mântuire, de la naștere la răstignire, moarte, înviere și înălțare răscumpărându-ne din păcat și biruind moartea ne luminează calea către Împărăția Lui.

Textele liturgice evidențiază lumina dumnezeiască la toate marile praznice de la Nașterea Mântuitorului, lumina cunoștinței ce ne conduce spre cunoașterea Sa și până la Învierea lui Hristos ce revarsă lumina învierii ce ne conduce spre îndumnezeire. „Veniți de luați lumină” este explicată de Preasfinția sa ca lumina de care ne împărtășim în Biserică, luată în noaptea de înviere de pe

Sfânta Masă din candela care simbolizează Mormântul Domnului dător de lumină și viață. Lumina se oferă în biserică în fața altarului celor botezați aceștia având dreptul împărtășirii din ea iar în fața bisericii, în afara lăcașului de cult, se proclamă învierea din care se împărtășesc toți, inclusiv cei nebotezați, pentru că Hristos a înviat pentru toată lumea cum ne învață și Sfinții Părinți.

Au fost aduse exemple vindecărilor pe care le-a făcut Mântuitorul asupra unor orbi din naștere sau care au devenit orbi pe parcursul vieții, arătând cât de mare este dorirea omului de a vedea și de a vedea cât mai mult și mai cuprinzător cu ochii trușești. Această vedere cuprinzătoare trebuie să fie și cu ochii sufletești pentru că aceștia ne oferă cunoașterea lui Dumnezeu.

Preasfințitul Emilian a vorbit mai apoi despre cântările liturgice ce cuprind lumina cum ar fi „Ziua învierii să ne luminăm popoare...” „Luminează-te, luminează-te noile Ierusalime...” și „Am văzut lumina cea adevărată...” precum și de luminarea de la botez, îndemnând să nu punem sub obroc lumina primită la această Taină, ci să lucrăm faptele cele bune spre a fi și noi lumină

pentru semeni cum Hristos este pentru noi. Preasfinția sa a continuat arătând că nouă, celor de astăzi, ne luminează viața harul lui Dumnezeu, faptele bune, gândurile bune, credința întărită prin exemplele bune, mai ales ale sfinților. Îndoiala sau puținătatea credinței trebuie vindecată prin rugăciune, post, citiri din Sfânta Scriptură, participarea la sfintele slujbe pentru ca așa cum spun Sfinții Părinți ființa noastră să se lumineze și să se ancoreze în credință nezdruccinată. Ancorarea în credință ne ferește de întunericul din societatea contemporană care se prezintă de multe ori ca lumină, ca adevăr științific, dar seamănă îndoială și dezbinare mai ales prin știrile false prin intermediul canalelor mass-media. Păcatele sunt obstacole pentru trăirea în lumină. Superficialitatea trăirii Evangheliei în viața noastră aduce o lumină întunecată, pentru că harul nu se ia înapoi de Dumnezeu, dar putem să-l întunecăm, să-l acoperim de întunericul păcatelor.

În final cuvântului Preasfințitul a evidențiat chemarea din noaptea de Înviere „Veniți de luați lumină” ca fiind o modalitate de a ne face o introspecție și a vedea câtă lumină am acumulat până acum, dacă suntem oameni care ne bucurăm de lumina harului lui Dumnezeu din noi. Întreaga noastră existență trebuie să fie în lumină, bucurându-ne că lumina lui Hristos este viața noastră, fiind și lumină unii pentru alții spre Împărăția lui Dumnezeu.

După încheierea conferinței a urmat o sesiune de dialog cu cei prezenți, adresându-se o serie de întrebări cu privire la subiectul prezentat. La final părintele Ioan Tulcan a mulțumit Preasfințitul Părinte Dr. Emilian Crișanul, preoților și credincioșilor prezenți, pentru frumoasa și folositoarea întâlnire.

Sorin Gheorghe SĂPLĂCAN

## ȘTIRI

## Sfințire de troiță săvârșită de Arhiepiscopul Aradului în Parohia Joia Mare

În Duminica a cincea din Postul cel Mare, 14 aprilie 2019, la ceas de seară, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a poposit în mijlocul credincioșilor din Parohia Joia Mare, Protopopiatul Sebiș, dând curs invitației Părintelui paroh Daniel Pavel.

Cu acest prilej, Ierarhul nostru a săvârșit slujba Vecerniei în biserica parohială, după care a sfințit troița ridicată de către enoriașii joimăreni în cinstea și pomenirea generalului Constantin Paulian.

Comemorarea a avut loc la împlinirea a 100 de ani de la eliberarea localității de către ostașii români aflați sub comanda generalului, precum și de la moartea lui eroică.



Cu acest prilej, Chiriarhul arădean a rostit un cuvânt comemorativ, deschizător al evocărilor făcute de reprezentanții celorlalte instituții, în care a subliniat faptul că în continuarea Centenarului Marii Uniri, anul în curs reprezintă Centenarul instaurării Administrației Românești în această parte de țară și care își are proprii eroi, între care cel pomenit, a cărui jertfă la data a avut loc în Joia Mare a anului 1919. Înveșnicind momentul cu schimbarea numelui localității, aceasta are ca semnificație înnoirea vieții atât bisericești cât și naționale. Jertfa sa, ca și a tuturor eroilor Patriei, pentru credință și mântuire, amintește pururea biruința vieții asupra morții, lucrare pe care răstimpul Postului Mare o afirmă în pragul sărbătorii Învierii Domnului.

La eveniment au participat oficialități locale, reprezentanți ai Armatei, ai Asociației Naționale a Veteranilor de Război și a Cultului Eroilor, oameni de cultură, istorici, dascăli și numeroși credincioși din parohie și din împrejurimi. La momentul potrivit au avut loc depuneri de coroane la troița nou sfințită și s-au ținut cuvântări în care s-a prezentat istoricul evenimentelor comemorate și s-a omagiat personalitatea generalului Constantin Paulian.

## Slujire arhierescă și binecuvântare de lucrări în Parohia Seliște

În Duminica a 5-a din Post, (a Sf. Cuv. Maria Egipteanca), 14 aprilie 2019, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a poposit în mijlocul credincioșilor din Parohia Seliște, Protopopiatul Ineu, spre a binecuvânta și sfinți lucrările săvârșite la biserica parohială cu Hramul „Înălțarea Domnului”.

Chiriarhul arădean a fost întâmpinat în fața bisericii de Pr. Adrian Zaha, protopopul Ineului, preoții din vecinătate și de credincioșii din sat. După sosire, Înaltpreasfinția sa a săvârșit slujba de sfințire a lucrărilor exterioare de reînnoire a bisericii, după care, în biserica parohială a fost săvârșită Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie. Din sobor au făcut parte Pr. Adrian Zaha, protopopul Ineului, Pr. paroh Ionel Morar, Pr. Florin Gașpar de la Parohia Cărand și Arhid. Tiberiu



Ardelean, inspector eparhial. Chiriarhul arădean a rostit un cuvânt de învățătură pus sub titlul „Slujirea în Biserică” (cf. Evr. 9; Mc. 10), adică cea adusă lui Dumnezeu spre laudă și pentru mântuirea oamenilor. Aceasta din simțământul adevăratei iubiri ce merge până la jertfă. De aceea, jertfa deplină a împăcării cu Dumnezeu prin iertarea păcatului neascultării dintru început a protopărinților nu o putea aduce decât Fiul lui Dumnezeu prin iubirea desăvârșită față de Tatăl ceresc și față de toți cei ce Îl urmează cu credință. Credincioșii de împărtășesc din această slujbă jertfitoare împlinind cele bineplăcute lui Dumnezeu și spre folosul întregii obști a Bisericii. Înnoirea bisericii parohiale, în acest cadru, dovedește lucrarea spre mântuire a enoriașilor pentru care Dumnezeu Însuși dăruiește răsplătirea cerească, a subliniat Înaltpreasfinția sa.

Răspunsurile liturgice au fost date de grupul „Trifon Lugojan” al Catedralei Arhiepiscopale din Arad, condus de teologul Marinel Roz. La eveniment au participat și domnul deputat Florin Tripa, precum și primarii localităților Cărand și Beliu.

La finalul Sfintei Liturghii, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop, a hirotesit întru iconom, pe Preacucernicul Părinte Ionel Morar, pentru activitatea pastoral-misionară desfășurată în mijlocul credincioșilor pe care îi păstorește.

La rândul său părintele paroh a mulțumit Arhipăstorului pentru toate binecuvântările și pentru toată purtarea de grijă, precum și tuturor credincioșilor implicați, ostenitorilor, binefăcătorilor și donatorilor pentru frumoasele lucrări de renovare ce s-au săvârșit la sfânta biserică rugând pe Bunul Dumnezeu să le dăruiască multă sănătate, bucurie și mântuire.

## Zi comemorativă în Parohia Caporal-Alexa. 100 de ani de la moartea tânărului Caporal Alexe Ion

Duminică, 14 aprilie 2019, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcopul vicar al Arhiepiscopiei Aradului, a fost întâmpinat în fața bisericii din localitatea Caporal Alexa, de către preotul paroh Liviu-Ion Pamfiloiu, alături de Protopopul Aradului Flavius Petcuț, de alți preoți, oficialități și mai mulți credincioși. A urmat Sfânta Liturghie, unde în cuvântul de învățătură Preasfinția Sa a scos în evidență viața Cuvioasei Maria Egipteanca cât și pericolul mândriei de a stăpâni pe alții punând în schimb ajutorarea semenilor. La Sfânta Liturghie a fost prezentă doamna prefect a Aradului,



Florentina Horgea, o delegație a comunei Râca din județul Argeș, în frunte cu domnul primar Georget Burcea, oficialitățile orașului Sântana în frunte cu domnul primar Daniel Tomuța și mult popor.

La sfârșitul slujbei preotul paroh a mulțumit Preasfințitului Emilian și oficialităților prezente.

După Sfânta Liturghie a urmat o procesiune spre parcul central. Aici a avut loc intonarea imnului, dezvelirea bustului eroului Caporal Alexe Ion și salutul militar a plutonului garnizoanei Arad. A urmat o slujbă de pomenire a eroului în prezența Preasfințitului Emilian Crișanul, a preotului Flavius Petcuț, protopopul Aradului, a Pr. militar David Adrian, Pr. Flavius Ardelean de la Parohia Pâncota, a Pr. Lucian Ștefanuț de la parohia Comlăuș, a pr. paroh Liviu-Ion Pamfiloiu, și a diaconilor Lehaci Gheorghe și Liviu Bisorca. Pe urmă în armonia fanfarei orașului Sântana s-au depus coroane de flori la monument, elevii școlii gimnaziale „Ștefan Augustin Doinaș” au prezentat cântece și poezii patriotice, după care distinsa doamnă Polina Gheorghe a interpretat un frumos cântec patriotic din zona Argeșului.

Oficialitățile din comuna Râca au adus o placă comemorativă întru cinstea tânărului erou și au oferit diplome de recunoștință primarului orașului Sântana și preotului paroh, Liviu-Ion Pamfiloiu. Ziua s-a încheiat cu o agapă frățescă.

## PS Părinte Emilian Crișanul a sfințit un spațiu pentru rugăciune în Clinica Laser System din Vladimirescu

Sâmbătă, 13 aprilie 2019, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, PS Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului, însoțit de pr. Gheorghe Gligor, consilier social la Centrul Eparhial, a săvârșit slujba de sfințire a unui spațiu de rugăciune în incinta Clinicii Laser System, din cartierul Via Carmina, loc. Vladimirescu.

Spațiul de rugăciune a fost amenajat prin grija dnei director administrativ Motoi Maricica din dorința de oferi celor 100 de pacienți posibilitatea de a se ruga într-un loc unde să-și găsească și pacea sufletească.



Cu acest prilej PS Părinte Emilian le-a dăruit pacienților și angajaților Spitalului sfinte icoane, încurajându-i pe bolnavi cu frumoase cuvinte de suflet, iar angajaților le-a mulțumit pentru lucrarea generoasă pe care o desfășoară.

În acest spital sunt îngrijiri paleative, recuperare medicală și sunt tratați cei care suferă de Alzheimer. Arhiepiscopia Aradului va asigura asistența religioasă permanentă în acest spital.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile episcopiaradului.ro și basilica.ro)

### COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului  
 Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA  
 Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,  
 SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN  
 Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad  
 Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com  
 Tipărit la Poudique srl Arad.  
 ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu  
 Costul unui abonament este de 50 lei anual.